

A Nemzetközi Térképészeti Társulás 50 éve

Dr. Zentai László Dsc. egyetemi tanár

Eötvös Lóránd Tudományegyetem

2009. június 9-én kb. 70 résztvevő gyülekezett a Bundesamt für Landestopografie (Swisstopo) berni épületében, hogy megünnepelje a Nemzetközi Térképészeti Társulás megalakulásának 50. évfordulóját. A kétnapos rendezvény a napra pontosan 50 évvel ezelőtti megalakulást idézte vissza, s természetesen a helyszín is megegyezett.

Érdemes ennek kapcsán áttekinteni, hogyan, milyen körülmények hatására alakult meg a szervezet, ugyanis a rokon társaságok már jóval korábban létrejöttek. Az I. világháború után a győztes hatalmak új tudományos együttműködési rendszert alakítottak ki, ekkor váltották fel a korábban a nemzetközi tudományos kapcsolatokat jelentő kongresszusokat a legtöbb tudományterületen, az uniókat:

– Az IAG (International Association of Geodesy, Nemzetközi Geodéziai Szövetség), Közép-európai Fokmérés néven 1862-ben alakult, majd már 1867-ben európaivá vált. 1886 óta viseli mostani nevét. Az IAG gyakorlatilag az IUGG keretein belül működik hét másik hasonló szervezettel együtt.

– A FIG (Fédération Internationale des Géomètres, Földmérők Nemzetközi Szövetsége) 1878-ban alakult Párizsban, s jelenleg már 100-nál több tagországa van.

– Az ISPRS (International Society for Photogrammetry and Remote Sensing, Nemzetközi Fotogrammetriai és Távérzékelési Társaság) jelenleg 88 teljes tagot a sorai között tudó szervezet 1910-ben alakult meg Bécsben (akkor még ISP néven).

– Az IUGG (International Union of Geodesy and Geophysics, Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió) 1919-ben alakult. Magyarországot mind az IUGG-ben, mind a IAG-ben főleg az MTA kutatóintézetekben, az egyetemeken és az Országos Meteorológiai Szolgálatban (OMSZ) dolgozók képviselik.

– Az IGU (International Geographical Union, Nemzetközi Földrajzi Unió) 1922-ben Brüsszelben alakult meg. Ennek fontos előzménye, hogy

az 1871. évi antwerpeni I. Nemzetközi Földrajzi Kongresszus felhívásának kezdeményezésére alakultak meg a nemzeti földrajzi társaságok (Magyar Földrajzi Társaság, 1872.).

A fenti szervezetek az önálló nemzetközi szervezet megalakulásakor sokkal inkább a mérnökséghez álltak közelebb, ahol már hasonló nemzetközi fórumok korábban megalakultak (ezen tudományterületeken belül általában a XX. században ment végre a specializáció). Magyarország tagsága az MFTTT, illetve az elődei által képviselt nemzetközi szervezetekben (FIG, ISP) gyakorlatilag megszűnt a II. világháború után, és csak az enyhülés időszakának kezdetén, 1959–60-ban állt helyre. Az IUGG-be 1930-ban lépett be Magyarország, míg az IAG-ben a tagsága a megalakulása óta folyamatos volt.

Ami a térképészeket illeti, tudományterületileg még a XX. század elején is alapvetően a térképészetet a földrajz részének tekintették. Így természetes volt, hogy a kartográfusok sokáig a földrajz nemzetközi szervezeteiben tevékenykedtek.

A szervezet konferenciáit bemutató fejezetekben saját kutatási területemnek megfelelően a térképa automatizálás fejlődésének bemutatására helyeztem a hangsúlyt.

A kartográfia helyzete a XX. század elején

A térképészeti szakirodalomban túlnyomó többséggel uralkodik az a nézet, hogy az elméleti kartográfia önálló tudományággá csak a XX. században vált. A véleménykülönbség az egyes kutatók, illetve a körülöttük kialakult iskolák között csak abban van, hogy melyik évtizedben és milyen bizonyítékok alapján jelölik ki a megszületés idejét.

Erik Arnberger nézete szerint a kartográfia, mint tudománynak a kialakulása 1900 körül történt a földrajz, a geodézia és a topográfia kölcsönhatása révén, de önálló tudományágként csak az első világháború után ismerték el. Önállósága döntő kritériumának az egyetemi kartográfusképzés bevezetését tekinti.

Szintén elterjedt szakirodalmi nézet az is, amely szerint a kartográfia megalapozása az 1920-as években, *Max Eckert* kétkötetes művének, „A térképtudomány”-nak megjelenésével történt. Eddig az időkig katonák, geográfusok, természettudósok, polgári mérnökök mind-mind hivatottnak érezték magukat a kartográfia irányítására. Eckert is saját magát tekintette a kartográfia tudomány megalapítójának, ennek ellenére a kartográfia önállósodását még korántsem tekintették lezártnak. A térképészetet a földrajz hosszú időn keresztül elég mostohán kezelte: inkább csak alkalmazták eredményeit, de nem segítették elő eléggé a további fejlődését. Abban a XX. század híres orosz földrajztudósai (*Szaliscsev, Berljant*) is egyetértettek, hogy az önálló térképtudomány gondolata a XX. század első negyedében Nyugat-Európában alakult ki, de szerintük a XX. század második negyedétől a tudomány fejlődésének súlypontja a Szovjetunióba helyeződött át. Tény, hogy felsőfokú térképész-képzés először 1923-ban Moszkvában, a mai Központi Geodéziai, Fotogrammetriai és Kartográfiai Kutatóintézet (CNIIGAIK) elődjében indult meg, és az 1929–30-as tanévtől a moszkvai és leningrádi egyetem földrajzi intézetében is megjelent.

A Szovjetunió kivül a kartográfia nehezen tudott önálló képzésként megjelenni a felsőfokú oktatásban, a 30-as évek elején a kartográfia csupán a Zürichi Műszaki Főiskolán és a Bécsi Kereskedelmi Főiskolán oktatták külön tárgy formájában.

Németországban a fejlődésnek egy másik típusa figyelhető meg: itt az önálló kartográfiai intézmények megteremtése iránti kezdeményezés alulról jött. A kartográfia tudományának első önálló intézménye a Német Kartográfiai Társaság (*Deutsche Kartographische Gesellschaft*) volt, amely 1937-ben, Lipcsében alakult meg. A kezdeményezők főleg a nagy német kartográfiai kiadók és a berlini székhelyű Országos Felmérés Birodalmi Hivatala volt. A társaság egyik legfontosabb feladatának a térképtudomány önállóságának kivívását tekintette.

Az ICA megalakulásának előzményei

A térképészek első nemzetközi szervezetének megalakulása az ENSZ-hez köthető, amely már 1951-ben létrehozta a térképészeti részleget, mely *World Cartography* néven egy periodikát is megjelentetett 1951–2003 között.

Az 1950-es évek második felében a térképészeti technológia új lehetőségeket kínált, melyek először természetesen a nagy nyugati térképészcégek számára váltak elérhetővé. Az 1913-ban Svédországban megalakított SLT cég (amely 1970 óta Esselte néven működik) napjainkban is a világ egyik vezető irodaszergyártó vállalata. Svédországban a cég profiljába a térképészítés is beletartozott. Az 1913-ban született *Carl Mannerfelt* az Esselte Map Services (Esselte Kartor) egyik vezető térképészeként szakmai konferenciát rendezett Stockholmban (Esselte Conference on Applied Cartography), amelyre 11 országból (Dánia, Finnország, Franciaország, Nagy-Britannia, Norvégia, NSZK, Pakisztán, Svájc, Svédország, USA) érkeztek szakemberek, hogy kicserélhessék ismereteiket a kartográfiai technológia fejlődéséről. *Mannerfelt* előadása végén javaslatot tett egy bizottság megalakítására, hogy elősegítse a térképészek közötti nemzetközi kapcsolatok kialakítását. A résztvevők egyhangúlag megszavazták a javaslatot, és megalakulhatott a későbbiekben csak Hatok Bizottságként emlegetett testület. A bizottság elnökének *Carl Mannerfelt*et választották. Tagjai: Erwin Gigas (Alkalmazott Geodéziai Intézet, Frankfurt, NSZK); *K. W. Bland* (Ordnance Survey, Nagy-Britannia); *Stéphane de Brommer* (IGN, Franciaország); *Daniel Chervet* (Landestopographie, Svájc); *Duncan Fitchet* (Rand McNally, USA).

A bizottság komolyan vette feladatát. A konferencia anyagát angol, francia és német nyelvre is lefordították, és igyekeztek minél több általi térképész szervezethez és térképész céghez eljuttatni. Ami egy nemzetközi térképészeti szervezet megalakulását illeti, itt különféle javaslatok hangoztak el: a németek egy Európai Térképészeti Társaság létrehozását javasolták, mások az IGU szervezetén belüli félönállóságot javasolták. Az Egyesült Államok saját példáját javasolta, mivel náluk már 1942-ben megalakult az American Congress of Surveying and Mapping (ACSM) önálló térképészeti részlege; ilyen részleg megalakítását tartották elképzelhetőnek az IGU vagy az ISP keretein belül, hiszen ezek a nemzetközi szervezetek már eleve foglalkoztak kartográfiával.

Az IGU 1957-es tokiói végrehajtó bizottsági ülésén megvitatták a Hatok Bizottságának javaslatát. Az IGU elnöke 1956–1960 között a svéd *Hans Ahlmann* volt, aki befogadta a javaslatot, de úgy gondolta, hogy a térképészettel foglalkozó szakemberek nem éreznék magukat hosszú távon

otthon az IGU keretein belül. Ennek ellenére az IGU is úgy döntött, hogy megerősíti a térképészeti irányvonalat a szervezetben belül.

1958-ban a *Rand McNally* szervezésében, nagyjából hasonló résztvevőkkel lezajlott a „Chicago Conference”, ahol ismét csak a gyakorlati térképészeti problémáival foglalkoztak. A Hatok Bizottságának vezetését *Erwin Gigas* vette át. Fontos lökést adott az önálló szervezet létrehozásának az is, hogy a chicagói tanácskozáson az ENSZ térképészeti részlege – ha nem is egyhangúlag – támogatta az elképzelést. A Német Térképészeti Társaság még 1958 novemberében meghívta a Hatok Bizottságát, hogy megvitassák a nemzetközi szervezet megalakításának lehetőségét. Mivel addigra már 14 ország jelezte egyetértését *Mannerfelt* 1956-os javaslatával, a Mainzban megrendezett tanácskozás gyakorlatilag előkészítő bizottsági üléssé alakult. A Hatok Bizottsága *Eduard Imhof*t javasolta a megalakuló szervezet első elnökének, és megbízták őt az alakuló ülés megszervezésével. A Hatok Bizottsága fontosnak tartotta az együttműködés fenntartását az IGU-val, de addigra már nyilvánvalóvá vált, hogy a cél egy valóban független szervezet megalakítása. A kartográfia önálló-dísi folyamatának természetes lépése volt ez; a XX. század elejének-közepének legismertebb kartográfusai (*Imhof, Arnberger, Raisz, Robinson, Teleki, Cholnoky*) számára még természetes volt, hogy a térképészetet a földrajztudomány részeként művelték.

A kezdeti évek

1959 tavaszán *Imhof* és *Gigas* kiküldték a meghívókat a szervezet alakuló ülésére. Tizenhárom ország volt jelen: Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Hollandia, Nagy-Britannia, Norvégia, NSZK, Olaszország, Spanyolország, Svájc, Svédország, USA. A Nemzetközi Térképészeti Társulás, mint önálló nemzetközi szervezet megalakulásával a Hatok Bizottsága betöltve feladatát feloszlott. Az ICA hivatalos nyelve az angol és a francia lett (ez a mai napig így van). A szervezet deklarált célja a térképészeti szakterületén belüli nemzetközi kapcsolatok előmozdítása volt, de szintén célként szerepelt, hogy az IGU-hoz kapcsolódjon társult szervezetként megfelelő autonómiával (ebben az időben természetes volt, hogy ilyen szervezetnek egy tudományrendszer részeként egy unióhoz kell tartoznia). *Gigas* lett a szövetség főtitkára, ő

koordinálta az első közgyűlés összehívását, melyet 1961-ben Párizsban terveztek megrendezni. Szintén fontos feladat volt az IGU és az ICA viszonyának tisztázása.

Radó Sándor a svájci sajtóra hivatkozva már szaklapunk 1959/4 számában hírt adott a szervezet megalakulásáról, de érthetetlennek nevezte, hogy a zömmel IGU-tag „népi demokratikus országokat” miért nem hívták meg az alakuló ülésre. Erre a kérdésre 50 év távlatából már nehéz válaszolni, de valószínű, hogy a nemzetközi szervezet megalakítása gondolatának felbukkanásakor egyrészt valóban a nagy nyugati térképész cégek érdekei is befolyásolhatták az eseményeket, másrészt valószínűleg a Hatok Bizottsága sem hitte, hogy a térképészek nemzetközi tudományos kapcsolatai – az enyhülés korszakának (is) hála – egy olyan érzékeny területen is, mint a kartográfia fejlődésnek indulhatnak, és viszonylag akadálytalanul mélyülhetnek el.

Magyarországon 1956-ban megalakult a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület (s ezen belül a Kartográfiai Szakosztály). A szakosztály első nagy rendezvénye az 1959. október 7–10. között megrendezett konferencia volt, amelyen 12 országból, köztük az USA-ból és az NSZK-ból is voltak résztvevők. Érdekes, hogy a konferencia egyik záró határozatában a magyar kartográfia nemzetközi kapcsolatainak kiépítésére szólított fel, de természetesen ebben az időben ez legalább annyira politikai, mint szakmai kérdés volt.

1960-ban, a 19. Nemzetközi Földrajzi Konferencián, Stockholmban komoly viták folytak az IGU és az ICA viszonyáról. *Hans Ahlmann* a német (NSZK-beli) *Carl Troll* követte az IGU elnöki székében. *Troll* erősen támogatta az ICA-nak az IGU-n belüli működését, és az IGU-n belül egy külön térképészeti bizottságot is létrehozott a javaslat megvizsgálására.

Troll még az ICA első közgyűlésén is erősen hangoztatta elképzelését, de a kérdés véglegesen az IGU Végrehajtó Bizottságában dőlt el. *Geraszimov*, az IGU egyik alelnöke bírálta az *Esselte*- és a chicagói konferenciát, mivel azokat magáncégek kezdeményezték és azokra nem hívták meg a térképész szakma minden képviselőjét, a NATO-tagországok szervezkedését vizionálta a keleti blokk országainak mellőzésével. Ettől függetlenül is az IGU-n belül egyértelmű volt az akadémiai (egyetemi és tudományos) szféra túlsúlya, így egyébként sem volt az IGU-ban mindenki számára népszerű a piaci szféra megjelenése a nemzetközi tudományos szervezetben.

Az első konferenciák

1961 májusában, Párizsban a Külügyminisztérium konferenciaközpontja adott otthont az ICA első közgyűlésének. A közgyűlés egyben természetesen szakmai konferencia is, a legtöbb résztvevő (a nemzeti delegátusok kivételével) napjainkra már nem igazán tesz különbséget a két évente megrendezett konferenciák és a csak minden négy évben megrendezett közgyűlések között (mára már rangban sincs közöttük különbség). *Stéphane de Brommer*, a szervezőbizottság vezetőjeként sikeres munkát végzett: több szervezet, minisztérium támogatását is elnyerte a konferencia megrendezéséhez. Így olyan programokban is része lehetett a résztvevőknek, mint vacsora az Eiffel-toronyban, éjszakai látogatás a Louvre-ban, hajókirándulás a Szajrán, *Christian Dior* divatbemutatója – ezek is hozzájárultak a konferencia sikeréhez.

Összesen 29 országból 84 küldött volt jelen, hogy elvégezzék a szervezet első fontos feladatát, az alapszabály elfogadását. A 29 ország Afrika kivételével minden kontinens képviselőjét megteremtette, de a szocialista országok nem voltak jelen. *Eduard Imhof* elnökként, *Erwin Gigas* főtitkárként folytatta munkáját. A közgyűlés öt alelnököt választott: *Stéphane de Brommer* (Franciaország), *Granville K. Emminizer* (USA), *Carl Mannerfelt* (Svédország), *Dennis E. O. Thackwell* (Nagy-Britannia) és *Carlo Traversi* (Olaszország). A konferenciára 23 ország készített nemzeti jelentést az elfogadott alapszabálynak megfelelően, melyben az adott ország térképészeti tevékenységéről, fejlettségéről adtak számot. A következő években már kevesebb ország készített ilyen nemzeti jelentést. Az utolsó 4 éves közgyűlési időszakról (2003–2007) 25 ország beszámolója olvasható a szervezet honlapján (<http://www.icaci.org>). Magyarország esetében az utolsó négy négyéves jelentés a <http://lazarus.elte.hu/ica-hun/> címen teljes terjedelmében elérhető.

Érdemes megemlíteni, hogy az ICA egyik első hivatalos akciójaként az UNESCO támogatását kérte abban, hogy ingyenesen lehessen hozzáférni a kartográfiai adatokhoz.

Az elfogadott alapszabály nyilvánvalóvá tette, hogy az ICA sem az állami térképészeti intézményeket, sem a térképkiadókat nem részesíti előnyben: a társulás célja a térképészeti problémák tanulmányozása, nemzetközi kartográfiai kutatások koordinálása, általánosságban a térképészet megismertetése a társadalommal. Ezen célok el-

érésére az ICA rendszeresen rendez általános és speciális témájú szakmai konferenciákat, illetve bizottságokat hoz létre. Különleges jelentősége volt az alapszabály egy pontjának, amely deklarálta, hogy a társulás nyitott, bármely országot a tagjai közé fogad. Az ICA alapszabálya meggyőzte az IGU-t is, s mindkét szervezet olyan javaslatot tett a közgyűlés elé, amely a két intézmény szoros, intézményesített kapcsolatát irányozta elő.

1962-ben az ICA Frankfurtban rendezett technológiai szimpóziumára még mindig nem kaptak meghívót a szocialista országok.

1963-ban mindkét szervezet végrehajtó bizottsága úgy foglalt állást, hogy a szervezetek meg akarják őrizni saját önállóságukat, és összehangolják a nemzetközi konferenciáikat. Ez utóbbi olyannyira megvalósult, hogy 1964 és 1980 között négy évente gyakorlatilag azonos helyszíneken, közvetlenül egymást követő időpontokban rendezték meg a nagy nemzetközi konferenciákat, illetve a közgyűlést (1964-ben az ICA Edinburgh-ban, míg az IGU Londonban, 1972-ben az Ottawában, s az IGU Montrealban ülésezett). A közös helyszíneken a két szervezet közös térképkiállítást is szervezett.

Az 1964-es közgyűléseken mindkét szervezet elfogadta az alapszabályok ez irányú módosítását, és az IGU közgyűlésén a két szervezet szoros kapcsolatát addig ellenző Szovjetunió is rövid közleményben támogatását adta (amelyhez Magyarország és Lengyelország is csatlakozott). Ugyanekkor ez a három ország jelezte felvételi szándékát az ICA-ba is, ami jelentős mértékben erősítette az ICA pozícióit is, mert ettől kezdve már nemcsak a nyugati országokból állt a tagság. *Szaliscsevet* rögtön alelnöknek is választották, sőt 1968–1972 között az elnöki posztot is betöltötte. Radó szerint a korábbi belépést az IGU tette lehetetlenné, mert ahhoz, hogy a szocialista országok is az ICA tagjai lehessenek, az IGU alapszabályának el kellett ismerni azt autonóm szervezetként.

Az 1964-es konferencián az ICA három szakbizottság létrehozását határozta el: térképészképzés, terminológia, automatizálás. Magyarország már a belépéskor azonnal delegált is tagokat az újonnan létrejött bizottságokba *Radó Sándor*, *Földi Ervin* és *Csáti Ernő* személyében.

Az 1967-es amszterdami konferencia központi témája a tematikus térképek iránti igény rendkívül gyors növekedése volt. A színek megfelelő alkalmazása is központi témája volt az előadásoknak.

Az 1968-as, újdélhi konferencia mind a képviselt országok, mind a résztvevők számában jelentős visszaesést hozott (fele annyian voltak jelen, mint Amszterdamban). Ez természetesen inkább a jóval magasabb utazási költségeknek volt a következménye, mint a térképészet iránti érdeklődés csökkenésének. Bár a konferencia fő témája elvileg az automatizált térképkészítés volt, végül az előadások többsége nem ezzel foglalkozott. A legnagyobb hatása a francia *Jacques Bertin* „Grafikus szemiológia” című könyvének volt (1967-ben jelent meg), és amelyet az ICA-konferenciának ajánlott. Ez a könyv azóta is a modern kartográfia egyik alapművének számít. A következő négyéves ciklusra négy szakbizottság (térképszékesítés, terminológia, automatizálás, tematikus térképészet) és egy munkacsoport (térképi információk) alakult.

Az 1970-es stressai konferencia abban volt különleges, hogy előtte és azóta is általában egy nagyváros (sokszor főváros) adott otthont a rendezvénynek. Stressa, egy 5000 lakosú kisváros a Lago Maggiore partján, ideális helyszínnek bizonyult. Szokatlan új főtémának bizonyult a térkép kommunikációs szerepe. Élénk vita zajlott a tematikus térképek ábrázolási módszereinek standardizálásáról, amiben a résztvevőknek nem sikerült közös véleményt kialakítaniuk. Érdekes volt a domborzatábrázolás szekció, ahol *Eduard Imhof* utoljára tartott átfogó előadást a híres svájci iskola tevékenységéről. Ezt az előadást közvetlenül követte az izraeli *Pincas Yoeli* bemutatója a domborzatárnyékolás számítógépes módszereiről. Ekkoriban már a fejlett országok mindegyike alkalmazta a SYMAP programot tematikus térképek sornymatával történő előállítására, de nagyon messze volt még a térképészet teljes folyamatok valódi automatizálásától (abban az évben ugyan több mint nyolcvan előadás hangzott el az automatizált térképkészítésről, de gyakorlatilag mindegyikük csak egy-egy részfolyamatra koncentrált, és igazi fejlődés nem történt).

Az 1972-es ottawai konferenciával megindult az előadások számának dinamikus növekedése. Míg korábban minden konferencián 25–30 előadás hangzott el, most Kanadában ötvenöt prezentációt láthattak a résztvevők. Negyven ország volt jelen, s ez a szám innentől kezdve csak lassan emelkedett. Első alkalommal adtak számot a résztvevők igazi, komplex automatizált térkép-előállítási rendszerekről (Ordnance Survey). Először merül fel az a gondolat, hogy az automatizálás nemcsak a hagyományos tér-

képkészítési folyamatok kiváltását teszi majd lehetővé, de új, speciális termékek is létrejöhetnek. Mindenkit meglepett az Egyesült Államok technológiai fejlettsége, ahol a szkennelrel történő színre bontás alkalmazása már olyan területeken is jelezte a digitális módszerek térhódítását, amelyre akkoriban még kevesen gondoltak. Szintén nagyon sikeres volt a térképtörténeti szekció, amely megalapozta az ilyen kutatásokkal foglalkozók együttműködését egy hamarosan létrejövő ICA-bizottság formájában. Hivatalos bizottságok a következő ciklusban az alábbi szakterületeken működtek: térképszékesítés, terminológia, automatizálás, tematikus térképészet, kartográfiai kommunikáció, térképészeti technológiák. *Radó Sándor* 1972–1976 között vezette a Tematikus kartográfiával foglalkozó bizottságot. Az IGU-nak és az ICA-nak 1972-től közös munkacsoportjai voltak: Nemzeti atlaszok (1972–1976) és Környezeti atlaszok 1976–1987. Az elsőben *Radó Sándor*, a másodikban *Papp-Váry Árpád* tagként képviselte hazánkat.

Az 1974-es madridi konferencián a résztvevők száma már meghaladta az ötszázat. Hosszú időn át ezt a konferenciát példaként állították a későbbi rendezvények szervezői elé. János Károly herceg (ma Spanyolország királya) nyitotta meg az ülést. Ettől a konferenciától vált az előadások egyik leggyakrabban szereplő szakkifejezésévé az adatbázis, s nyilvánvalóvá vált, hogy a digitális kartográfia hamarosan egyeduralmukodóvá válik. A LaserScan bemutatta első félautomatikus vektorizáló szoftverét, de egyértelmű volt, hogy az elfogadható szintű feladatmegoldásig még komoly fejlesztésekre van szükség. Szintén egyre több előadás hangzott a távérzékelés témakörében: a kisméretarányú térképek helyesbítésének egyik legfontosabb eszközévé válnak a műholdképek. A konferenciák történetében először volt lehetősége magyar résztvevőknek előadást tartani (*Klinghammer István*, *Papp-Váry Árpád*, *Stegena Lajos*). *Radó Sándor* volt az első díjazottja az ICA újonnan létrehozott elismerésének, a szervezet tiszteleti tagjává választották (erről több forrás szerint is már 1974-ben döntött az ICA elnöksége, de csak *Radó* 80. születésnapján, 1979-ben adták át a kitüntetést).

Az 1976-os moszkvai konferencia volt az első, ahol a szocialista országok képviselői nagy számban voltak jelen; a százhuszonnyolc előadásból hetvenkilenc előadója jött ebből a régióból (ezek 60%-a szovjet). Ennek megfelelően a számítógépes kartográfia helyett olyan témák

domináltak, mint az oktatás, a környezetvédelem és a távérzékelés. A szovjet kiadású Óceánok atlasza volt a legnagyobb figyelemmel kísért kiadvány a kiállításon, de a szocialista országok előadói az 1:2 500 000 méretarányú világtérkép egyes szelvényeinek készítését is bemutatták előadásaikban (a korábbi konferenciákhoz kötődő térképkiállításokon már szerepeltek egyes szelvények az 1964-es első próbanyomat bemutatásától kezdve). Az állandó bizottságok száma már kilencre nőtt.

Az 1978-as, egyesült államokbeli konferencia nem hozott emelkedést sem a résztvevő országok, sem az előadások számában Moszkvához képest. A fő téma ismét a digitális kartográfia volt (a száz előadásból harminchat dolgozta fel ezt a témát), de fontos szerepet játszottak a topográfiai és tematikus térképek, illetve a népszámlálásokhoz kapcsolódó térképezési feladatok. Többen azért megjegyezték, hogy az amerikaiak által bemutatott technológiák jó esetben is inkább csak a jövőt, mint a jelent képviselik. Pl. az emberi hang által vezérelt automatikus digitalizáló rendszerről a későbbiekben már nem sokat lehetett hallani, de az amerikaiak bejelentése a nemzeti digitális térképészeti adatbázis létrehozásáról reális célnak tűnt (azóta meg is valósult). Már a svájciak is büszkén ismertették, hogy a Svájc atlasz legújabb kiadásának tematikus térképeit számítógépes módszerekkel készítették.

A nyolcvanas évektől napjainkig

Az 1980-as tokiói konferencia bebizonyította, hogy a legfejlettebb országok számára a digitális kartográfia üzemszerű alkalmazása napi rutinná vált. A rendező ország megfelelő háttérrel biztosított ehhez, hiszen Japán a hetvenes években az egyik legdinamikusabban fejlődő ország volt a világon. A résztvevő országok száma 53 volt, és ez az addigi legmagasabb volt az ICA-konferenciák történetében. A négyszáz külföldi résztvevő mellett kétszáz hazai is kíváncsi volt a konferenciára. Az elhangzott hatvanhét előadásból huszonhárom a számítógépes térképészethez kötődött; érdekes, hogy a korábbi konferenciákhoz képest jelentősen visszaesett a távérzékelés térképészeti alkalmazásával foglalkozó előadás. A nyolcvanas években több munkacsoport is alakult, amely az ICA, IGU és a FIG szakembereket egyesítette.

Az 1982-es varsói konferenciát a politikai történések is befolyásolták. Az 1981. december 13-án Lengyelországban bevezetett rendkívüli

állapot a potenciális résztvevők egy részét visszariasztotta (az Egyesült Államok és Kanada gyakorlatilag bojkottálta a konferenciát, nem küldött hivatalos küldötteket, de *Joel Morrison* – az ICA későbbi elnöke – a US Geological Survey vezető munkatársaként jelen volt). Harminckilenc országból négyszázharminchét résztvevő érkezett, köztük tizenegy magyar. A konferencián ismét a szocialista országokból érkezők voltak túlsúlyban, de már ezek az előadások is főleg a digitális kartográfiáról, a térinformatikáról és az adatbázis-kezelésről szóltak. Külön szekciót szenteltek az 1977-ben elhunyt neves lengyel térképész, *Lech Ratajski* elméleti kartográfiával foglalkozó munkásságának.

Az ICA és az IGU szorosabb együttműködésének lazulását jelezte, hogy 1983-ban megindult az ICA Newsletter hírlevél. A kartográfiai információk korábban az IGU Bulletin részeként jelentek meg, de ettől kezdve a térképészeti témák érthetően kisebb hangsúlyt kaptak az IGU hírlevelében. Ezt követően az alapszabályokból is kikerült a két szervezet szoros együttműködésére való utalás.

Az 1984-es IGU-konferencia rendezésére jelentkező Franciaország nem vállalta, hogy az ICA konferenciát is megrendezi, így az ausztráliai Perth jelentkezését örömmel vette az ICA. Nem volt remény arra sem, hogy 1988-ban újra egy helyszínen legyen a két konferencia, mert 1988-ra az IGU Ausztráliába kapott meghívást, amely akkor ünnepelte 200 éves évfordulóját. Már 1984-ben megkezdődtek az egyeztetések a négy nemzetközi szervezet (FIG, ICA, IGU, ISPRS) között a 4 évenként rendezett nagy konferenciák, közgyűlések időbeli eltolásáról, hogy az érdeklődők minél több rendezvényen ott lehessenek. Ennek megfelelően a kilencvenes évek elejére kialakult az a ma is érvényes rendszer, amelyben csak az ISPRS és az IGU nagy rendezvényei esnek ugyanarra az évre.

Így az ICA 1987-től páratlan években rendezte meg konferenciáit, ezzel is megkönnyítve azon szakemberek lehetőségeit, akik több nemzetközi szervezetben szerettek volna aktívan tevékenykedni.

Az 1984-es ausztráliai konferencián a távoli helyszín érdekes módon nem csökkentette az érdeklődést: mind a résztvevők, mind az előadások száma a kétszeresére nőtt; – igaz a résztvevő országok száma nem nőtt ilyen dinamikusán. Eldőlt, hogy az önálló ICA Newsletter fogadtatása nagyon pozitív volt, és a szervezet hírlevele azóta

is évente kétszer jelenik meg. Annak is nagyon pozitív fogadtatása volt, hogy a kiállításra küldött térképeket a Quantas légitársaság ingyen szállította Ausztráliába. A közgyűlés áttekintette a bizottságok rendszerét és egy gyakorlatilag ma is működő struktúrát alakított ki. A következő négyéves időszakra négy állandó bizottságot (Oktatási és képzési, Térképkészítési technológiai, Fejlett technológiai, Térképtörténeti), öt ad-hoc bizottságot és öt munkacsoportot hoztak létre. Érdekes módon nincs igazán nyoma annak, hogy megünnepelték volna a szervezet megalakulásának 25. évfordulóját: az *id. Ferjan Ormeling* által szerkesztett kötet csak 1988-ban jelent meg.

Az 1987-es mexikói konferencia eredeti helyszíne Mexikóváros lett volna, de az 1985-ös pusztító földrengés következtében a rendezők Moreliát javasolták helyszíneként. Negyven országból négyszázhatvanhat résztvevő érkezett, köztük négy magyar. A mi számunkra a legfontosabb eredmény az volt, hogy *Papp-Váry Árpád*ot az ICA alelnökének választották, aki az alapszabály szerinti lehetséges két cikluson keresztül, 1995-ig töltötte be ezt a posztot. A közgyűlés meghozta döntést az 1985-ig 25 éven át megjelent *International Yearbook of Cartography* beszüntetéséről, mely a kezdeti időben a nemzetközi publikációs lehetőséget biztosította a térképészek számára, de eddigre már több kartográfiai szaklap is megszületett.

Az 1989-es budapesti konferenciáról szaklapunkban részletes ismertetések jelentek meg. A rendszerváltás szele megérintette a rendezvényt, de azt mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy a magyar térképészek komoly összefogásának volt köszönhető a rendezvény sikeres lebonyolítása. A *Papp-Váry Árpád* és *Csáti Ernő* által vezetett szervezőbizottság munkájáról nagyon pozitív visszaemlékezések jelentek meg a nemzetközi szaklapokban. Nagyon jó visszhangja volt annak is, hogy több térképképzést is rendeztünk a konferencia alatt, bepillantást engedve a magyar kartográfia fejlődésébe. A 628 külföldi és 155 magyar résztvevő 52 országból ugyan nem hozott rekordot, de a 250 bemutatott előadás majdnem duplája volt a korábban megszokottaknak. Fontos eseménye volt a rendezvénynek nemzeti atlaszunk első példányának átadása az ICA elnökének. Bár ez még nem digitális módszerrel készült, hiszen az atlasz hosszú, többéves szerkesztési folyamat eredményeként születhetett meg, de a később elkészült pótlapok már számítógépes eljárással készültek.

1991-ben az angliai Bornemouthban „Nemzetek térképezése” szlogen alatt gyűltek össze a világ térképészei. Résztvevők számában a konferencia nem tudta megismételni Budapest sikerét (40 országból 500-nál is kevesebb résztvevő érkezett), sőt az öbölháború okozta nemzetközi helyzet és a recesszió miatt jelentősen visszaesett utazási kedv, és a takarékosági intézkedések miatt néhány hónappal az esemény előtt a kevés jelentkezés következtében felmerült a konferencia lemondása is a rendezőkben. Nagyon pozitív visszhangot keltett, hogy érkezésekor a résztvevők megkapták az előadások teljes szövegét (két kötet), ami a számítógépes kiadványszerkesztés térhódításával a későbbiekben már általánossá vált, magától értetődő volt. Ezen a konferencián búcsúzott a szervezettől a hivatalos pozíciót már nem vállaló *id. Ferjan Ormeling*. Köszönhetően a két évvel korábbi budapesti konferencia gazdasági sikerének (is) tizenöt magyar résztvevő lehetett jelen Bornemouth-ban.

Az 1993-as kölni konferencia óta eltűnt a jellegre utaló megjelölés (technikai konferencia stb.), innentől kezdve már nincs névbeli különbség. A Német Kartográfiai Napokkal történő együttes rendezés következtében a résztvevők száma 1400-nál is több volt, de ez időnként kicsit rányomta a bélyegét a rendezvényre. Először rendezték meg a *Barbara Petchenik* gyermekrajzversenyt (amelyet az ICA 1992-ben elhunyt alelnökjéről neveztek el), ami nagy sikernek bizonyult, hiszen 27 ország küldött pályaművet. A közeli helyszín miatt ezúttal is népesebb magyar delegáció vett részt a konferencián. Nagyon jó visszhangja volt a közvetlenül a konferencia előtt rendezett visegrádi tanácskozásnak is, ahol az ICA három bizottsága ülésezett (18 országból 32 külföldi résztvevő).

Az 1995-ös barcelonai konferencia rendezői a „Térképészet átlépi a határokat” szlogent választották. A közgyűlés tizenhét bizottság és két munkacsoport létesítéséről döntött. Bár az összesen csak 1337 résztvevő nem érte el a két évvel korábbi konferencia hasonló számát, de ha az ICA-konferencia résztvevők létszámát nézzük, akkor ez az eddigi legsikeresebb, arról nem is beszélve, hogy a 72 résztvevő ország mindenképpen kiemelkedően magas szám. A 130 plenáris előadás mellett több mint 400 poszterelőadást élvezhettek a résztvevők. *Papp-Váry Árpád* megkapta az ICA tiszteleti tagja kitüntetését. Az internet gyors elterjedése ezen a konferencián már tetten érhető, bár még csak viszonylag kevés előadásban. A digitális

technológiák mindent elöntő térhódítása ellenére a konferencia olyan fontos és tradicionális szakterületekre is erősen koncentrált, mint a grafikus gondolkodás, a vizualizáció és a kommunikáció.

1997-ben Stockholm látta vendégül a világ térképészeit. Az 1100 résztvevő 150 előadása és 170 posztere rekordterjedelmű négykötetes előadógyűjteményben, 2275 oldalon látott napvilágot. Jól mutatja az internet elterjedését, hogy ez az első ICA-konferencia, amelynek saját honlapja van; szintén ebben az évben indul el az ICA saját honlapja is, igaz egyelőre még nem saját domain névvel, hanem az aktuális ICA-elnök munkahelyéhez kötődően (Aberdeen-i Egyetem). Először osztottak Travel awardot (fiatal kutatók ICA-konferencia részvételét, illetve előadását lehetővé tevő támogatás), először volt közönségsvavazás a Barbara Petchenik gyermekrajzversenyen.

Ottawa az első helyszín, amely duplázhatott ICA-konferenciák helyszínéeként. 1999-ben a kanadai rendezők az „Érintsd meg a múltat, mutasd meg a jövőt” szlogen jegyében (mely az angol eredetiben: Touch the past, visualise the future sokkal többérté jelentést hordozott) már a digitális előadaskötetet részesítették előnyben, melyet CD-ROM formájában kapták meg a résztvevők. Még papírváltozat is készült, de ennek példányszáma jelentősen kisebb volt (az előzetes regisztráció alapján 1100-an igényelték CD-ROM-ot és csak 64-en papírváltozatot): a 256 előadás fele számítógépes témákkal foglalkozott. Végül 1540 résztvevő érkezett 79 országból. Mint ismert, Kanada élen járt a GIS kifejlesztésében, így az olyan új (és nem negatív értelemben) divatos szakterületnek is nagy teret szenteltek a konferencián, mint a GSDI (Global Spatial Data Infrastructure). Bemutatták a nemzeti atlaszuk új, teljes egészében digitális változatát is. Tizenhét állandó bizottságot hozott létre a közgyűlés, új bizottságként jön létre a Térképek és internet, mely a következő évtized legnépszerűbb bizottságává válik (ez nemcsak a témának, de a jól kiválasztott bizottságvezetőknek és az érdeklődő tagoknak is köszönhető).

2001-ben Peking következett. Utoljára vehetjük a kezünkbe az előadasköteteket papír formájában: az öt kötet több mint öt kg-ot nyomott. Ez minden kételkedőt meggyőzhetett arról, hogy egy CD vagy DVD sokkal könnyebben kezelhető és az előállítás is egyszerűbb és olcsóbb. Kína vonzó házigazdának bizonyult: 1157 résztvevő ötvenhét országból, köztük tíz magyar. Sajnos ennek ellenére sok résztvevő nem érkezett meg, így a tervezett program sokat változott. A későbbi konferenciákon az előadások megtartásának feltételévé tették a regisztrációs díj kifizetését, ami zömmel elejét vette a hasonló problémáknak a későbbi konferenciákon. A nagyarányú kínai részvétel a házigazda jogán magától értetődő volt, de a kínaiak jelenléte a későbbi konferenciákon is nyilvánvalóbb volt. Sajátos módon a kínaiak inkább csak a digitális technológiák alkalmazásával foglalkoztak, a kartográfia hagyományos területei nem igazán érintették meg őket. Megkezdődtek a viták a szervezet nevének módosításáról (a GIS kifejezés jelenjen meg valamilyen formában), de nem született döntés.

2003: Durban (Dél-afrikai Köztársaság). Kockázatos vállalkozás volt a konferenciát először afrikai országban megrendezni, de szerencsére kelő számú résztvevő tudta előteremteni a részvétel költségeit. A távoli úti cél következtében a résztvevők száma kissé csökkent a korábbi konferenciákhoz képest: 810 résztvevő 48 országból. Az aktivitás növekedését jelzi, hogy már 66 szekció volt szükséges az előadások és poszterek bemutatására. A szlogen „A térképészet reneszánsza” kicsit szokatlan volt a helyszínhez, bár a deklarált cél, az afrikai országok bekapcsolása a nemzetközi térképészet világába valamelyest sikerült, ha nem is hosszú távon. A jól megrendezett konferencia egyetlen árnyoldalát egy olyan probléma okozta, ami a résztvevőket készületlenül érte: a nagy dél-afrikai városok közbiztonsága messze elmarad a legtöbb országban megszokottól, és nagyszámú delegátus lett utcai rablás áldozata. A közgyűlés *Klinghammer Istvánt* az ICA tiszteleti tagjává választotta, *Zentai László* az Oktatási és képzési bizottság vezetője lett.

2005: Madrid. A spanyol kartográfia ismét kitett magáért a 2005-ös konferencia megrendezésekor. A galíciai A Coruña némileg szokatlan helyszín volt (Madrid és Barcelona után), hiszen itt nem álltak rendelkezésre azok a háttérintézmények, amelyek részt vehettek volna a rendezésben. Ennek ellenére minden korábbi rekord megdől: 98 ország 1600 résztvevője valóban monumentális konferenciát eredményezett, a programban tervezett 703 előadás komoly kínálatot adott a résztvevőknek. A helyszín és a rendező ország miatt is érthető, hogy a tengerekkel foglalkozó kartográfiai eljárások és kutatások a megszokottnál nagyobb hangsúlyt kaptak. A konferencia előtt Madridban öt ICA-bizottság tartott nagy sikerű együttes ülést, melynek előadaskötetét az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszéke szerkesztette.

Időtartam	Nemzetközi Térképészeti Konferencia	Elnök	Főtitkár
1961–1964	1962–Frankfurt am Main 1964–Edinburgh	<i>Eduard Imhof</i> (Svájc)	<i>Erwin Gigas</i> (NSZK)
1964–1968	1967–Amszterdam 1968–Újdelhi	<i>Dennis E. O. Thackwell</i> (Nagy-Britannia)	<i>Ferdinand Ormeling</i> (Hollandia)
1968–1972	1970–Stresa (Olaszország) 1972–Ottawa	<i>Konsztantyin Szaliscsev</i> (Szovjetunió)	<i>Ferdinand Ormeling</i> (Hollandia)
1972–1976	1974–Madrid 1976–Moszkva	<i>Arthur A. Robinson</i> (USA)	<i>Ferdinand Ormeling</i> (Hollandia)
1976–1980	1978–College Park (USA) 1980–Tokió	<i>Ferdinand Ormeling</i> (Hollandia)	<i>Olof W. Hedbom</i> (Svédország)
1980–1984	1982–Varsó 1984–Perth (Ausztrália)	<i>Ferdinand Ormeling</i> (Hollandia)	<i>Olof W. Hedbom</i> (Svédország)
1984–1987	1987–Morelia (Mexikó)	<i>Joel L. Morrison</i> (USA)	<i>Donald T. Pearce</i> (Ausztrália)
1987–1991	1989–Budapest 1991–Bournemouth (Nagy-Britannia)	<i>Fraser Taylor</i> (Kanada)	<i>Donald T. Pearce</i> (Ausztrália)
1991–1995	1993–Köln 1995–Barcelona	<i>Fraser Taylor</i> (Kanada)	<i>Jean-Philippe Grélot</i> (Franciaország)
1995–1999	1997–Stockholm 1999–Ottawa	<i>Michael Wood</i> (Nagy-Britannia)	<i>Jean-Philippe Grélot</i> (Franciaország)
1999–2003	2001–Peking 2003–Durban (Dél-afrikai Közt.)	<i>Bengt Rystedt</i> (Svédország)	<i>Ferjan Ormeling</i> (Hollandia)
2003–2007	2005–A Coruña (Spanyolország) 2007–Moszkva	<i>Milan Konecny</i> (Csehország)	<i>Ferjan Ormeling</i> (Hollandia)
2007–2011	2009–Santiago de Chile 2011–Párizs	<i>William Cartwright</i> (Ausztrália)	<i>David Fairbairn</i> (Nagy-Britannia)

A 2007-es moszkvai konferencia bizonyította a résztvevők számára azt a statisztikai tényt, hogy az orosz főváros a világ egyik legrágább városa. Ez a résztvevők számában is megmutatkozott, 62 országból 1000 résztvevő érkezett. Az előadások száma is csökkent, de az 500 szóbeli és 150 poszterelőadás így is kimerítő programot kínált a résztvevőknek. Szokatlan volt, hogy a kiállítás ezúttal nem a konferencia helyszínén, hanem a (moszkvai viszonylatban) közeli kiállítóközpontban volt, ami a látogatók viszonylag alacsony számában is megnyilvánult. Általánosságban is elmondható, hogy a résztvevők még a magasabb költségek ellenére sem érezték úgy, hogy a rendezők mindent megtesznek a sikeres konferenciáért, sokszor lehetett szervezetlenséggel találkozni, állandóak voltak a módosulások a programban, amiről a résztvevők sok esetben nem, vagy csak késve értesültek (erről a konferenciáról részletes beszámoló olvasható a GK 2008/1–2 számában). A közgyűlés *Jesús Reyes Nuñez*t a Gyermekek és térképészet bizottság társelnökévé választotta.

Következik 2009 novemberében Santiago de Chile, majd 2011-ben Párizs, s 2013-ban Drezda.

Az ICA tagsága a megalakuláskor belépett 13 országról huszonöt év alatt 62-re nőtt. Jelenleg 83 tagország van a nemzetközi szervezetben. Leginkább Afrika és a Közép-Kelet országait nem sikerült aktivizálni. Nyilvánvaló, hogy a kartográfia legtöbb területének műveléséhez mindenképpen szükséges bizonyos technikai fejlettség.

Az 50 éves évforduló

Az 50 éves évfordulós rendezvény házigazdája a Swisstopo volt, hiszen az eltelt 50 évben is ugyanazon a helyen, Bern Wabern nevű kerületében működött az intézmény. A svájci térképészet nemcsak a XX. századi talán legismertebb és legelismertebb térképész adta a szakterületünknek *Eduard Imhof* személyében, de a svájci kartográfia minden tekintetben fontos szerepet játszott az ICA megalakulásában és későbbi tevékenységében is.

Az 50 éves évforduló résztvevői

William Cartwright ICA-elnök és a házigazdák köszöntője után *Walter Imhof*, *Eduard Imhof* fia, ismertette az ICA első elnökének életrajzát, korabeli fényképek és filmek segítségével idézve meg a híres kartográfust. Az évfordulós megemlékezés részeként a házigazdák egy kis emlékkiállítás is rendeztek *Eduard Imhof*, a térképész és művész címmel, amelyen főleg domborzatábrázolási módszereit mutatták be.

Bengt Rystedt, az 1999–2003 közötti elnöke *Carl Mannerfelt*ről, a Hatok Bizottságának vezetőjéről tartott előadást. A nevet az ICA legnívósabb díja, a *Carl Mannerfelt*-aranyérem is örzi (melyet 1979 óta eddig 11-en kaptak meg), ezért is volt számomra meglepetés, hogy a díj névadója még él, de 96 évesen már nem vállalkozott az emlékülésen történő személyes részvételre. *Mannerfelt* egyébként 1941–1983 között dolgozott az Esselte Map Services-nél, 1964-től igazgatóként.

A következő előadást az egyetlen jelen lévő *Mannerfelt*-aranyéremmel kitüntetett tartotta. A 79 éves *Ernst Spiess* az ICA első időszakának legfontosabb kutatási irányáról, a térképtervezés és térképkiadás tudományos igényű vizsgálatáról beszélt. Gyakorlatilag ez az ICA leghosszabb idő óta változatlan tematikával foglalkozó állandó bizottsága. Már 1966-ban megalakult az ICA Automatizált térképészet nevű bizottsága, amely az első időkben inkább csak technológiai kérdésekkel foglalkozott. A hetvenes évek elején a kevésbé fejlett ICA-tagországok hiányolták a hagyományos térképészeti technológiákkal kapcsolatos kutatásokat, mert a fejlett országok már ekkoriban is csak a digitális technológia fejlesztését tartották tudományos szempontból

relevánsnak. A hagyományos kartográfia iránti érdeklődésnek eleget téve készítette el az ICA Basic Cartography című tankönyveit, amelynek egy kötete részben az ELTE Térképtudományi Tanszékén készült.

Az ICA 1990-es években történt eseményeiről *Jean-Philippe Grélot* tartott előadást, aki ugyan 8 éven át a szervezet főtítkáráként szolgálta az ICA-t, de utána egészen más területen dolgozott, most viszont nagy örömmel jött vissza a térképészek közé. Ez volt az az időszak, amikor a digitális technológia végérvényesen kiszorította a hagyományos kartográfiai módszerek kutatását.

Christopher Board hosszú időn át irányította az ICA-n belül a térképtörténeti kutatásokat, amely egy másik szakmai szervezettel, az *Imago Mundival* való sajátos kapcsolattartást igényelt. Előadásában szintén egy olyan kartográfiai szakterület mutatkozott be, amely a megalakulás óta hangsúlyosan jelen van az ICA tevékenységében. Érdekes volt látni, hogy mennyire befolyásolta az adott szakmai bizottság vezetőjének személyisége a bizottság tudományos tevékenységét.

A nap utolsó előadását a házigazdák képviselőjében *Lorenz Hurni*, az ETH Térképészeti Intézetének vezetője tartotta a svájci kartográfia XX. századi fejlődéséről. Az ünnepi vacsorának a Casino impozáns épülete adott otthont. A 27 országot képviselő résztvevők között jelen volt az ICA jelenlegi vezetése, négy korábbi elnök, két korábbi főtitkár. Sok köszöntő és megemlékezés hangzott el. Széleskörűen köszöntötték a rendezvényt a társszervezetek képviselői is: *Orhan Altan* (ISPRS-elnök), *Bruno Messerli* (IGU, korábbi elnök), *Michael Sideris* (IAG-elnök), *Fra-*

ser Taylor (International Steering Committee for Global Mapping titkára), és *Jarmo Ratia* (GSDI, korábbi elnök).

A másnapi program három tematikus részre volt osztva: az első rész előadásai a jövő kihívásait elemezték, a második részben néhány ICA-bizottság tevékenységéről számoltak be a jelenlévő bizottságvezetők. A harmadik részben nemzeti térképészeti intézmények, hivatalok előadásai hangzottak el (mind *Vanessa Lawrence*, az Ordnance Survey, mind *Jarmo Ratia*, a Finn Földmérés vezetője gyakori vendége az ICA rendezvényeinek). Az ICA tevékenységének második 25 évére jellemző volt az akadémiai és az állami (szolgálati) szféra szoros együttműködése.

Az ICA azzal is megünnepelte az 50 éves évfordulót, hogy a jubileumi évben egy speciális logót használt, de ennél fontosabb változás, hogy a honlapja jelentős tartalmakkal gazdagodott. 1999-ig visszamenőleg az ICA-konferenciák összes bemutatott előadása teljes egészében elérhetővé vált bárki számára. A szerkesztő tervezi a korábbi konferenciák előadásának is a közzétételét, bár ez jóval nagyobb feladat lesz, hiszen ezeket még nem kérték be kötelezően digitális formában a szerzőktől. Hasonló projekt a honlap tartalmának az ICA hírlevelekkel történő bővítése (visszamenőleg az IGU hírlevelének részeként megjelent tartalmakkal). Egyelőre itt is csak a digitális formában könnyen hozzáférhető számok kerültek fel 1999-ig visszamenőleg, de az év végéig felkerül minden szám.

Nagy öröm és különleges megtiszteltetés volt számomra, hogy Magyarországot képviselhettem ezen az eseményen. Egyrészt találkozhattam azokkal a kollégákkal, akikkel a kilencvenes évek elejétől magam is együtt dolgozhattam a szervezetben, illetve akik vezették, irányították a társulatot. Másrészt ritka és különleges alkalom volt ez az esemény, hiszen minden szervezet számára fontos a múlt ápolása, megemlékezni azokról az elődökről, akik sokat tettek a szervezet megalakulásáért, céljainak eléréseért.

50 years of the International Cartographic Association

Zentai, L.

Summary

The International Cartographic Association (ICA) was officially born on the 9th of June 1959 in Bern, Switzerland during a two-day carto-

graphic conference organised by Professor Eduard Imhof. This paper describes the process how this international organization was established. The major discussion point was the relationship with the International Geographical Union, i.e. whether the ICA should be a special committee of the IGU or an independent sister association. The whole list of international cartographic conferences and its Hungary-related information is also presented.

The aim of the anniversary meeting in Bern, 9–10 June 2009, was to celebrate the 50th anniversary of the ICA. The celebration of the past including testimonials covering the first 50 years was presented on the first day, followed by a reflection on today's challenges on the second day.

HIVATKOZÁSOK

Ferdinand J. Ormeling, Sr.: 25 years – International Cartographic Association, 1959–1984

ICA, Enschede, 1988, ISBN 90-71310-11-2

Klinghammer I. – Pápay Gy. – Török Zs.: Kartográfia-történet; Eötvös Kiadó, Budapest, 1995

Klinghammer István: Visszaemlékezés Radó Sándorra és a Nemzetközi Térképészeti Társágban végzett tevékenységére; Földrajzi Közlemények, 1998/3–4., 207–211.

Klinghammer István – Papp-Váry Árpád: Földünk tükre a térkép; Gondolat, Budapest, 1983.

Márton Mátyás: Kartográfiai Szakosztály; In: Emlékkönyv, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság 50. évfordulója alkalmából, MFTTT, Budapest, 2006, 91–95

Márton Mátyás: Kartográfia; Geodézia és Kartográfia, 2009/Jubileumi különszám, 110–122.

Papp-Váry Árpád: Geodézia és Kartográfia, 2009/Jubileumi különszám, 89–94.

Papp-Váry Árpád: A Nemzetközi Térképészeti Társulás; In: Emlékkönyv, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság 50. évfordulója alkalmából. MFTTT, Budapest, 2006

Radó Sándor: Nemzetközi Kartográfiai Szövetség; Geodézia és Kartográfia, 1959/4., 298.

Radó Sándor: A Nemzetközi Térképészeti Társulás és 1964. évi ülészaka; Geodézia és Kartográfia, 1965/2., 128–133.

Salichtchev, K.A.: Contribution of Geographical Congresses and the International Geographical Union to the development of cartography. IGU Bulletin XXII. Nr. 2. pp. 1–23.